

D

ZAKLADATEL A EMERITNÍ PRINCIPÁL Milan Hein
PROVOZNÍ ŘEDITEL A JEDNATEL Martin Šimek
UMĚLECKÝ ŘEDITEL Pavel Ondruch
PRODUKCE Anna Krejčová
PR Marek Podlaha
PROVOZNÍ KAVÁRNY Martina Kolářová
ŠĚFCUKRÁŘ Josef Vích

SPOLUPRACOVNÍCI DIVADLA
Kateřina Šimková, Marie Krbová, Daniel Dan, Richard
Fahrner, Jakub Elstner, Jakub Nový, Lukáš Horník,
Jan Doskočil, Vít Drozda, Ondřej Sýkora, Denisa
Reitingerová, Hana Polivková, Antonie Hlavicová,
Iveta Pažoutová, Bohumil Kubeša, Matěj Konečný,
Vojtěch Dušek, Petr Holata, Gabriela Falcová, Andrea
Pertlíčková, Renata Klimešová, Linda Ďurišová
a Lucie Šafránková.

Divadlo Ungelt, Malá Štupartská 646/1, Praha 1
Letní scéna Divadla Ungelt, Nový Svět,
Praha 1 – Hradčany
www.divadlounge.cz

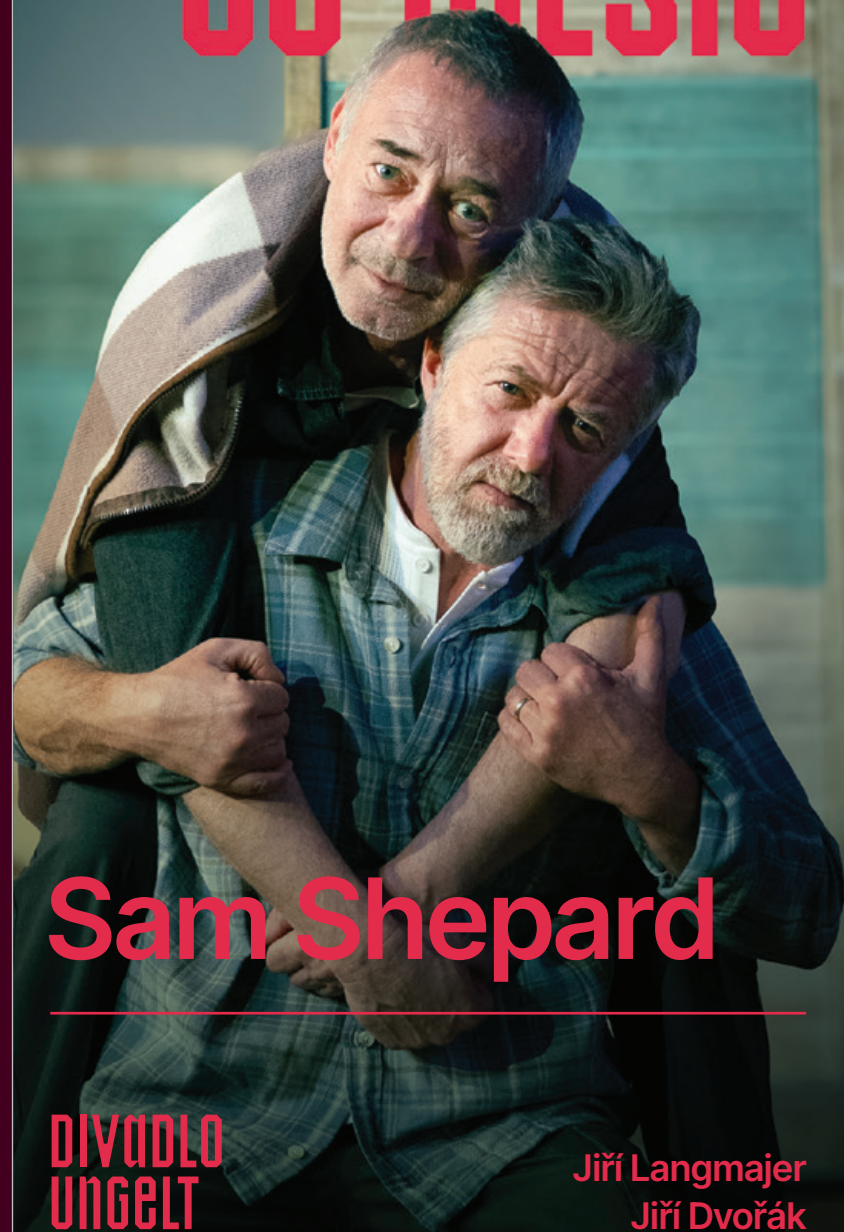
VYDALO DIVADLO UNGELT S.R.O.
Nový Svět 78/5, Praha 1 – Hradčany
květen 2026 / Sezóna 2025–2026
PROGRAM PŘIPRAVIL Pavel Ondruch
FOTO Olga a Jan Malířovi
GRAFICKÁ ÚPRAVA Marcel Brna

SLEDUJTE NÁS NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

U

JAK STARÝ JE MĚSÍC

Sam Shepard

DIVADLO
UNGELT

Jiří Langmajer
Jiří Dvořák

Jak starý je Měsíc

(Ages of the Moon)

PŘEKLAD
Pavel Dominik

REŽIE
Michal Dočekal

DRAMATURGIE
Pavel Ondruch

VÝPRAVA
Jakub Peruth

HUDBA
Václav Havelka

ASISTENTKA REŽIE
Marie Krbová

ZVUK A SVĚTLA
Jakub Elstner, Jakub Nový, Richard Fahrner

GARDEROBA A REKVIZITY
**Denisa Reitingerová, Hana Polivková,
Antonie Hlavicová**

Hudba Václava Havelky je k poslechu a zakoupení na pleasethetrees.bandcamp.com & vaclavhavelka.bandcamp.com.

Hra *Ages of the Moon / Jak starý je Měsíc* je uváděna díky zvláštnímu ujednání s agenturou United Talent Agency.

V České republice autorská práva k dramatickému textu a překladu zastupuje Aura – pont s. r. o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

AUTOR

Sam Shepard

HRAJÍ
**Ames
Byron**

**Jiří Langmajer
Jiří Dvořák**

České premiéry 13. a 14. května 2026 v Divadle Ungelt.

Květiny dodává firma Metamorphosis

HLAVNÍ PARTNEŘI
**manželé
Zuzana a Martin
Molnárovi**

**Klub přátel
Divadla
Ungelt, z. s.**

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

**Jsem lůnem každé houštiny
Jsem ohněm na každém vrchu
Jsem královnou každého úlu
Jsem štítem nad každou hlavou
Jsem hrobem každé naděje**

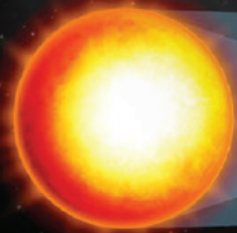
Kdo předvídá stáří Měsíce?

*(Z Amerginovy písně, 1268 př. n. l.,
přeložil Pavel Dominik)*

*I am the womb of every holt
I am the blaze on every hill
I am the queen of every hive
I am the shield for every head
I am the tomb of every hope*

Who foretells the ages of the moon?

(from: Song of Amergin, 1268 B.C.)

Slunce

Zatmění Měsíce

Země

Měsíc

Sam Shepard hra *Jak starý je Měsíc* napsal nejen pro dublinské Abbey Theatre, ale také pro své blízké přátele, irské herce Stephena Reu a Seána McGinleyho. I proto ji uvedl fragmentem z básně/písně/promluvy druida Amergina Glúingele. V archaickém zaříkávadle, jímž si podle legendy bájný čaroděj při vstupu na irskou půdu podmaňil přírodní živly, našel Shepard název své hry.

Sam Shepard

STÁRNUTÍ MĚSTSKÉHO KOVBOJE

Dramatik, muzikant, scénárista a herec Sam Shepard (1943 – 2017) se svým dílem snažil rozbořit americkou tradici rodinných psychorealistických dramát. Podařil se mu pravý opak: atakováním odkazu Eugena O’Neilla, Tennessee Williamse či Edwarda Albeeho (které zároveň velmi ctíl) ho zmodernizoval. Stvořil něco, čemu každý teatrolog říká jinak: gotický realismus, super-realismus, magický realismus, halucinogenní realismus, roztavený realismus anebo otevřený realismus. Teatroložka Bonnie Marranca to popsala sice složitě, ale výstižně: „Shepardův otevřený realismus existuje výhradně v dramatickém poli složeném z událostí, nikoliv scén; z výbuchů a rozporů, nikoli kauzality; z působnosti celku, nikoli jednotlivých částí. Stvořil masivní komplexní tvar. Místo plynulosti jej charakterizuje narušení, místo posloupnosti souběžnost, vyhledává anomálie a ne analogie. Jinými slovy: zachycuje realitu, která ignoruje realistickou víru v rozum. Oslavuje odlišnosti a nesouměrnosti. Umožňuje prožít několik věcí naráz v rámci roztaženého času i prostoru. A hlavní roli v něm hraje lidské vědomí, ne zápletka.“

Se Shepardovým příšerným dětstvím by byl zázrak, kdyby ho téma rodového prokletí neposedlo. Tak jako u většiny amerických dramatiků (viz výše zmínění velikáni), i u Sheparda za všechno může toxický otec. Samuel Shepard Rogers III. byl pilotem amerického armádního letectva. Bojoval

ve druhé světové válce a do vlasti se vrátil s posttraumatickou stresovou poruchou. Projevovala se alkoholismem provázeným extrémními násilnými výbuchy. Prvorozené dítě Samuel Shepard Rogers IV., tj. náš dramatik, se mu narodil 5. listopadu 1943 na vojenské základně v Illinois (manželé poté přivedli na svět ještě dvě dcery). Malý Sam vyrůstal v různých armádních ubikacích a v napětí, jestli se otec vrátí domů jako Jekyll, nebo Hyde. Jako temný Hyde ho bil; jako citlivý Jekyll v něm kultivoval lásku ke vzdělání, literatuře, a především hudbě. Nejenže spolu poslouchali desky, ale otec, amatérský bubeník, mu svůj um předával. Shepard pak dlouho snil o hudební kariéře. A i když se vyprofiloval jako dramatik, své divadelní názory formuloval pomocí hudební terminologie (jako perkusionista považoval za klíčový fenomén dramatu rytmus).

Když bylo Shepardovi pět let, jednatřicetiletý otec byl na vlastní žádost propuštěn z armády. S manželkou a dětmi se usadil v South Pasadeně v Kalifornii. Díky stipendiu pro veterány dodělal bakalářský titul a stal se – stejně jako manželka – učitelem. Shepardova matka, dcera akademického malíře, v jeho životopise září jako křehká, tichá, obětavá bytost, která se svým dětem, navzdory manželovi, snažila poskytnout pocit bezpečí. Neuspěla (ale manžela se jí nakonec opustit podařilo - rozvedli se v roce 1968). V polovině padesátých let se nefunkční rodina přestěhovala na avokádovou farmu v kalifornském Duarte. Přestože Shepard pod vlivem sečtělých rodičů zkusil na střední škole psát básně i hrát v dramatickém kroužku, na základě setkání s farmářským životem a tamní zvířenou (tehdy propadl koním) zvolil budoucnost veterináře.

Po absolvování střední školy v roce 1961 se přihlásil na zemědělskou školu. Než studia ukončil, zamiloval se do jazzu, abstraktního expresionismu a Samuela Becketta. „Nevěděl jsem o divadle skoro nic. Ale vzpomínám si, že jsem navštívil jednoho kluka, kterého všichni spolužáci považovali za beatníka. Asi proto, že nosil bradku a sandály. Poslouchali jsme nějaký jazz a on se najednou vztyčil a do klína mi hodil knížku, prý ať se na ni kouknu. Pustil jsem se do čtení. S ničím takovým jsem se nikdy nesetkal. Bylo to *Čekání na Godota*.“ V tu dobu se situace doma zhoršila. Věčně opilý otec se nedokázal o farmu starat a ta nezadržitelně spěla ke krachu. Shepard ze zemědělské odešel a na rodinu vydělával jako pomocník v nedalekých stájích. Kromě toho rozvážel noviny. V roce 1962 si při jednom takovém rozvozu všiml, že křesťanská zájezdová společnost Bishop's Company Repertory Players vypsalá konkurz na nové herce. Shepard na něj vyrazil. Z předloženého Shakespearova textu přednesl jak promluvy, tak scénické poznámky, a vyhrál. Ze dne na den odešel z domova.

V divadelní dodávce putoval několik měsíců napříč Amerikou. V roce 1963 společnost dorazila i do velkoměsta tepajícího svobodným beatnickým životem. New York devatenáctiletého Sheparda uhranul. Bishop's Company

dal vale a bez peněz se spolu s dávným kamarádem z dětství, výtvarníkem Charlesem Mingusem III., synem legendárního jazzového basisty Charlese Minguse, usadil na Manhattanu. „Charles pracoval jako číšník v obrovském nočním klubu Village Gate. A dohodil mi tam flek. Brzy jsem zjistil, že všichni číšníci jsou herci, režiséři, výtvarníci apod., kteří zrovna nemají do čeho píchnout. Bylo to skvělé zaměstnání i proto, že jsem měl možnost zadarmo každou noc vidět špičky amerického jazzu. A u toho jsem si vydělal.“

S Charlesem prožili šedesátá léta na Lower East Side v oparu alkoholu a drog. U toho – protože „zrovna neměl co jiného na práci“ – psal divadelní hry. „Okolní svět mě mocně inspiroval. Uvědomil jsem si, že nejlepší, co můžu udělat, je o něm psát.“ Proč ale zvolil drama, a ne třeba poezii, s kterou už měl zkušenosti, anebo prózu, když tak obdivoval Kerouaca? „Vždycky se mi líbila myšlenka, že divadelní hry jsou trojrozměrné, že jsou něčím, co se rodí ve skutečném prostoru, ne v knize. Nikdy mě to ke knihám netáhlo, vlastně jsem je ani nečetl.“ Svou roli v tom sehráli i kamarádi z Village Gate. Vrchní číšník byl zakladatel Theatre Genesis (1964) Ralph Cook. Experimentální divadelní režisér se doslechl, že si Shepard pro radost píše divadelní hry, a zašel k němu na skleničku.

U ní mu Shepard přečetl svou ani ne třináctistránkovou jednoaktovku *The Rock Garden* (1964), v níž zachytil útržky ze života chlapce, který se setkává se sestrou, matkou a otcem. Aktovka vrcholí výbušným mladíkovým monologem, jehož explicitní sexuální obsah by pohoršil i současného diváka. Cook v Shepardovi rozpoznal talent a poprosil ho o další aktovku. Chtěl je zinscenovat v jeden večer. Vznikla

hra *Cowboys*, v níž si dva kluci v městské scénérii hrají na kovboje. Shepard tím započal průzkum amerického kovbojského mýtu o osamělém hrdinovi, který se toulá mezi civilizací a divočinou („urban cowboy“). Obě hry měly premiéru v říjnu 1964. Krátce nato vyšla tak negativní recenze, že ji nešlo číst jinak než jako polibek smrti.

Shepard se uštknout nenechal jen proto, že deset dnů po zdrcující kritice vyšla další: „V Theatre Genesis objevili nového dramatika. Jmenuje se Sam Shepard a nic o něm nevím, kromě toho, že napsal dvě provokativní a originální hry. Stěží se dají zařadit do nějaké kategorie a pochybuji, jestli má smysl to zkoušet. Shepard jde svou cestou. Intuitivně pracuje s jazykem i dramatickou strukturou a lavíruje mezi rituálem a naturalismem. Jeho postavy překonávají psychologii, jeho fantazie ničí doslovnost. Vzorce, které v naší všednosti žijeme znovu a znovu, vytrhává z každodennosti a dává jim nový život. Jeho hlas je typicky americký, a zároveň jedinečný.“ Zrodil se Shepard dramatik.

Alternativní newyorské divadelní hnutí si ho oblíbilo. Od padesátých let se koncentrovalo na off-off-Broadwayi. Na

periferii se uchýlovali divadelníci i diváci revoltující proti turistické pasti na Broadwayi i podbízivosti off-Broadwaye. Kromě Theatre Genesis se chodilo do La Mama či Open Theatre. Zakladatel Open Theatre Joseph Chaikin se stal Shepardovým přítelem na život a na smrt. Hluboké pouto mezi kamarády-muži je pro Sheparda signifikantní. Snadno narazíte na sociologické studie zabývající se jeho dílem s ohledem na fenomén homosociality (termín, který uchopuje nesexuální vztahy osob stejného pohlaví). S Chaikinem, kterého Shepard po mrtvici trpělivě učil znovu mluvit, napsal několik básnických her (vynikající je například *When the World Was Green* z roku 1996).

Shepard ve vodách off-off-Broadwaye uměl výborně plavat, ale nechtěl se plácet jen v jednom profesním bazénu. V roce 1964 spoluzaložil hudební skupinu *Holy Modal Rounders* a natočil s ní dvě psychedelická country alba, ale rockovou hvězdou se nestal (jejich tvorba je polozapomenutá

vyjma jedné písně – *If You Want to Be a Bird* znáte z kultovního filmu *Bezstarostná jízda* z roku 1969). Zkrátka: jeho osudem bylo drama. Všechny rané texty, jejichž „originalita vyvěrá z nevědomosti“ a z drogového rauše, jsou výhradně jednoaktové a navýsost experimentální (řada z nich získala cenu Obie pro nemainstreamové texty). Postrádají tradiční děj i postavy, jsou opřené o obraz a pocit. Ve své první dvouaktové hře *La Turista* (1967) se už rozmachuje tematicky i formálně, což ocenila kritika i Rockefellerova nadace. Zaslaný budget mu umožnil zaměřit se mimo jiné i na filmové umění (jméno v Hollywoodu získal scénářistickou spoluprací na filmu z roku 1970 *Zabriskie Point*, režiséra Michelangela Antonioniho).

V newyorském období Shepard nenavazuje jen přátelské vztahy, ale prochází tolika milostnými dobrodružstvími, že je dodnes považován za jednoho z největších amerických donjuanů. Herečka O-Lan Jones ze zástupu vyčnívala.

Vzplanul, oženil se a zplodil syna. Ale nedokázal si pomoci: manželku podváděl. Shepardovo křesaří kouzlo popsala v geniální písni *Coyote* jedna z jeho známostí, písničkářka a básnířka Joni Mitchell: „Snažila jsem se utéct a bojovat se svým egem / i s plamenem / který hoří v tomhle Eskymákovi / v tomhle stopaři / v tomhle vězni / bílých čar / bílých dálničních čar.“ Dlouhodobější románek prožil s punkovou královnou Patti Smith, s níž napsali hudebně-dramatické dílo *Cowboy Mouth* (1971). Pro oba to byl fatální vztah, jehož tíhu Shepard neunesl a po premiéře muzikálu Smith opustil.

Život v New Yorku se mu zajídal, přičemž jeho drogové eskapády překračovaly únosnou míru. Cítil, že padá na dno. V hospodě zaslechl, že co se týče rokenrolu je pupkem světa Londýn. Jeho touha po hudební kariéře se probudila a on v roce 1971 utekl do Evropy. Vzal s sebou O-Lan – věřil, že tím zachrání manželství. Rozchod jen oddálil. V Londýně vydržel 3 roky – jako muzikant se mu opět prosadit nepodařilo, ale co se týče divadla vyrostl. Doposud psal intuitivní metodou;

v Londýně studoval Petera Brooka (četl jeho knihy, viděl jeho revoluční inscenaci *Snu noci svatojánského* a párkrát se s ním i setkal) a začal o divadle uvažovat koncepčněji. Brook mu také odhalil učení arménského mystika Georgijeva Ivanoviče Gurdžijeva, který vyvinul metodu „duchovního probuzení skrze sebezpozorování“. Ta Shepardovi mnoho let pomáhala zvládat běsy.

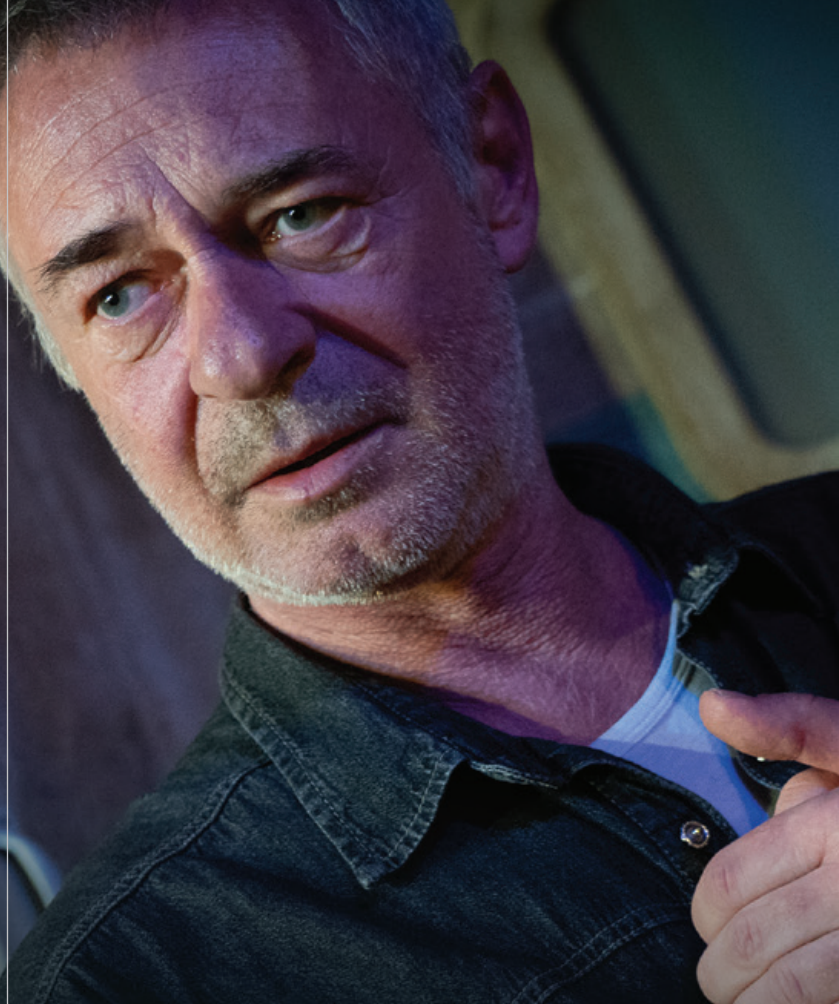
V Londýně nabyl sebevědomí a vyzkoušel divadelní režii, když zinscenoval svou novou hru *Geography of a Horse Dreamer* (1974). Hlavní roli v ní ztvárnil irský herec Stephen Rea, nový kamarád, kterého poznal v průkopnickém souboru londýnského alternativního divadla Freehold. Ač Shepard během londýnského pobytu napsal další tři texty, včetně vyzdvihované utopie *The Tooth Of Crime* (1973), brzy se svěřil svému dalšímu celoživotnímu kamarádovi, nevlastnímu manželčinu otci Johnny Darkovi, že jediné, co ho drží v „nudném Londýně“ jsou „psí dostihy a práce“. Krátce po odeslání tohoto dopisu se dozvěděl, že obdrží literární cenu

ve výši tří tisíc dolarů od Americké akademie umění a literatury. Okamžitě věděl, co s penězi udělá – s „mimořádnou a maličkou galaxií lidí“ (O-Lan, její sestra, matka a nevlastní otec Johnny) si pronajmou „šikovný malý domek někde na okraji jednoho z těch předměstí, které není moc daleko od všech novinových stánků a supermarketů, ale zároveň dost daleko na to, abychom pro sebe měli pár akrů pozemku.“ V roce 1974 se přestěhovali na ranč v dojezdové vzdálenosti od San Francisca.

Shepard musel v San Franciscu začínat od nuly. Jeho sláva v avantgardních divadelních kruzích na východním pobřeží a v Londýně byla lokálnější, než čekal. Odmítlo ho například místní, štědře dotované American Conservatory Theater. Naštěstí se v San Franciscu zrovna rodilo hnutí experimentálního divadla a Shepard se seznámil s jeho iniciátorem Johnem Lionem. Lion v roce 1967 založil Magic Theatre a svým ignorantským kolegům vzkázal, že „je nemožné pohybovat se v divadelním světě a neznat Sama Sheparda –

leďaže jste se narodili před rokem 1930, anebo po roce 1970.“ Ze Sheparda udělal svého rezidenčního dramatika a dal mu absolutní svobodu. Toto obdivuhodné rozhodnutí jej zapsalo do dějin moderního světového dramatu.

První spolupráce s Magic Theatre se uskutečnila na jaře 1975. Shepard režíroval dvě své nové aktovky *Action* a *Killer's Head* (nejvíc se mluvilo o té druhé, nejen kvůli tomu, že toto monodrama v New Yorku hrál Richard Gere, ale také kvůli proudu vědomí farmáře, který na elektrickém křesle čeká na popravu). S Magic Theatre to byla láska na první spolupráci. „Chytil jsem tvůrčí slinu a psal jako pominutý.“ Už na podzim toho samého roku přemýšlel o novém velkém projektu. „Dosud jsem se vyhýbal přesně tomu tématu, kterému bych se vyhýbat neměl – rodině. Utíkal jsem od ní už dlouho, představovala pro mě nebezpečí... Trochu jsem se jí bál. Zejména figury mého otce a všech s tím souvisejících emocionálních nánosů. Do tohoto minového pole jsem odmítal vstoupit, a to ani po špičkách. Ale uvědomil jsem si, že bych měl.“

Během unikátního turné Boba Dylana *Rolling Thunder Revue* (Dylan si Sheparda najal, aby jeho koncertní cyklus, který s ním v karavaně absolvovali takoví umělci jako písničkářky Joan Baez a Joni Mitchell či básník Allen Ginsberg, zachytil do filmového scénáře) si rozvrhl koncept nové hry. Předsevzal si, že vyslyší radu Petera Brooka, aby se víc soustředil na postavy. V *Prokletí hladovějící třídy* (1977) vstoupil do minového pole rodinných traumat nikoli po špičkách, ale střemhlavě. Shepard prostřednictvím rozpadající se dysfunkční rodiny zachytil apokalypsu světa, v níž násilí plodí jen násilí – hlavní postava syna, která na počátku pohrdavě, leč s nadějí na zlepšení, opravuje otcem roztřískané vstupní dveře, končí roztřískaná a bez naděje. Nezbyvá jí než se ve svého otce proměnit. „Pan Shepard vyjádřil své poselství prostřednictvím obrazů značné síly a ve stylu, který osciluje mezi realismem a divokou fantazií. Jeho hře dominuje násilí a černý humor, který později vymizí a zůstane jen násilí.“

Následovala kaskáda Shepardových dramát, která spolu s *Hladovějící třídou* utvořila rodinnou trilogii: V *Pohřbeném dítěti* (1978) vyplouvají na povrch ty nejtemnější

Sam Shepard se svou životní láskou Jessicou Lange.

rodinné hříchy (Shepard za tuto hru získal Pulitzerovu cenu) a v *Pravém západu* (1980) konfrontoval dva odlišné bratry. S těmito texty získává celonárodní slávu, která akceleruje s jeho účinkováním ve filmu. Jako filmového herce ho objevil Terrence Malick v roce 1978 v *Nebeských dnech* a pak už to šlo samospádem. Shepard měl k filmovému herectví rezervovaný vztah, ale vděčil mu za to, že zbohatl. A že potkal životní lásku.

Při natáčení snímku *Frances* (1982) se seznámil s Jessicou Lange. „Když jsme do toho spadli, nechtěli jsme spolu utéct, neplánovali jsme společný život, natož založení rodiny, ani nás nenapadlo dělat všechny tyhle... všední věci. Byla to neuvěřitelně vášnivá milostná aféra. Akorát jsme se jí pak nedokázali vzdát.“ To nebyla slova Sheparda, ale Lange... Shepard mluvil takto: „Jessica ve mně vyvolává ohromná vnitřní dramata – celé spektrum emocí od pubertální žárlivosti až po tu nejněžnější lásku, jakou jsem kdy pocítil. Nemůžu uvěřit, že na mě má takový vliv.“ Po bolestném rozvodu s O-Lan (1984) si Lange sice nevzal, ale žil s ní na hromádce více než třicet let. To, že jejich vztah nebyl procházkou růžovou zahradou, ale emocionálním tobogánem, přesvědčivě dokazuje hra *Láskou posedlí* (1982), v níž se milují a nenávidí muž se ženou v motelovém pokoji na kraji mohavské pouště.

V roce 1982 zemřel Shepardův proklínaný otec. Jeho smrt dodala rodinné trilogii podivnou pointu – jako by se Shepard teprve teď smířil s minulostí. A odpustil. Sbírkou svých her *Seven Plays* věnoval otcově památce a syna s Lange (měli dvě děti) pojmenoval Samuel Walker Rogers V... Pokud tohle bylo emocionálním završením tématu rodinného prokletí, tak spisovatelskou tečkou byla Shepardova nejdelší a dle mnohých nejzralejší hra *Mámení myslí* (1986). Americká freska o dvou rodinách snažících se vyrovnat s násilnou minulostí končí nadějeplným obrazem: matriarchální figura na verandě vidí, jak „hoří sníh“, potažmo toxická maskuliní minulost jejího rodu...

Během devadesátých a nultých let se zklidněný Shepard věnuje divadelní režii a filmovému herectví (na Oscara byl nominován za *Správnou posádku*, ale natočil toho mnohem víc, např: *Homo Faber*, *Případ Pelikán*, *Paříž*, *Texas*, *Všichni krásní koně*, *Nechod' klepat na dveře* atd.). Z tohoto období nejvíce vystupuje drama ze zákulisí koňských dostihů *Simpatico* (2001), jediný Shepardův text, který je v současnosti na repertoáru českého divadla (ve Spolku Kašpar ho v roce 2024 režíroval Jakub Špalek).

Na českém jevišti Shepard debutoval v roce 1988. V Realistickém divadle Zdeňka Nejedlého (dnešní Švandovo

divadlo na Smíchově) nastudovali *Láskou posedlí*. Toto asi nejpřístupnější Shepardovo drama je spolu s *Mámením myslí* nejuváděnějším (5x) Shepardovým dramatem v Česku – pátá, a zatím poslední, inscenace byla shodou okolností u nás v Divadle Ungelt v roce 2008 (Vilmu Cibulkovou, Miroslava Etzlera, Viléma Udatného a Ladislava Mrkvičku v alternaci s Martinem Štěpánkem režíroval Janusz Klimsza). Čeští diváci se pak mohli opakovaně seznámit už jen s *Pravým západem* (4x) a *Sympaticem* (4x). S ceněnou hrou *Pohřbené dítě* až v roce 2007 v ostravské Aréně a nedávno v plzeňském Divadle J. K. Tyla. Ani ne rok na repertoáru Švandova divadla bohužel nezůstal *Nebožtík Henry Moss* (2000), kterým se Shepard v roce 2000 vrátil do sanfranciského Magic Theatre. A to je vše (vyjma jednorázového olomouckého scénického čtení pozdní Shepardovy hry *Bůh pekla*). Na to, že má na kontě skoro 50 her, to je překvapivé skóre.

I proto máme v Divadle Ungelt takovou radost, že českému publiku poprvé představíme hru z Shepardovy závěrečné éry, labutí píseň stárnoucího muže připravujícího se na odchod – *Jak starý je Měsíc* (2009).

Shepard v roce 2003 oslavil šedesátku a jeho tělo vyhlásilo stávkou – s jeho životním stylem byl zázrak, že se ozvalo tak pozdě. Svých návyků se zkoušel zbavit, ale nedokázal to: „Netušil jsem, že stárnutí a alkohol jdou ruku v ruce. Musím přiznat, že se opíjím rád. Líbí se mi pocit, který mě u toho ovládne. To otupění. Ten propad do jiného stavu.“ V roce 2004 se ještě v politické satire *Bůh pekla* hněval na bushovskou Ameriku, ale už na začátku roku 2005 se od rodiny v New Yorku odstěhoval do Kentucky s plánem dopřát si dlouhou pauzu.

Zvlněná travnatá krajina v Kentucky a starobylý cihlový dům je hlavním dějištěm jeho závěrečné – účtovací – etapy. Na rozlehlém pozemku, který koupil v roce 2003, se propadl do melancholie. Od depresí ho zachraňovala příroda a vášeň pro koně („Žádný muž se slibným dvouletým hříbětem se nikdy nezabil.“). Dlouhé hodiny vysedával na verandě a rozjímal, až našel nový minimalistický styl. Ten je na první pohled v přímém kontrastu k jeho starším expresivním textům, na druhý je jejich přirozeným vyvrcholením. O stylovém přerodu uvažoval už v sedmdesátých letech, dokonce to verbalizoval v rozhovoru, který poskytl vlivnému divadelnímu periodiku *Theatre Quarterly*. V kontextu hry *Jak starý je Měsíc* jde o podstatné úvahy, takže vás o ně nemohu ochudit (překlad celého rozhovoru vyšel ve významném nakladatelském počínu bratislavského Divadelního ústavu, který s péčí teatrologa a překladatele Juraje Šebesty vydal v roce 2000 knihu *Sam Shepard: Hry*):

(...)

Možno je niečo romantické aj na vašej posadnutosti smrťou?

Smrťou? Myšlienka smrti a znovuzrodenia je naozaj zaujímavá. Stále ju mám niekde v podvedomí.

V náboženskom, metafyzickom, filozofickom alebo v akom zmysle?

V reálnom zmysle, čo to znamená zomrieť a znovu sa narodiť. Môžete to nazvať náboženským zmyslom, ak chcete. Je to niečo, čím by som sa chcel zaoberať, ale zatiaľ som neprišiel na spôsob, akoby to mohlo fungovať v mojich hrách.

Vychovávali vás v náboženskom duchu?

Áno, ale nemusí to nevyhnutne pochádzať z toho – vychovávali ma ako príslušníka episkopálnej cirkvi... Ale bolo to len ďalšie väzenie, z ktorého som musel uniknúť, chápete. Nie je nič horšie, ako počúvať mrmlanie davu a vonku svieti slnko... Ste však samostatná osobnosť, cítite sa v nej ako uzamknutý, uväznený všetkými tými kultúrnymi a psychologickými vplyvmi zo strany rodiny. A pritom cítim, že to nie je všetko, chápete, že existujú aj iné možnosti.

Stále máte pocit, že unikáte pred týmito vplyvmi?

Nemôžete uniknúť, nič sa nedá robiť, jednoducho nemôžete. Napokon zistíte, že ste tam, kde ste boli – nemôžete tomu uniknúť. Ale človek vždy bude cítiť popud smerovať k nejakému inému svetu, ktorý by ho nemusel tak obmedzovať. Napríklad, mám nejaké meno, hovorím po anglicky, gestikulujem určitým spôsobom, nosím určitý druh oblečenia... ale kedysi dávno som všetky tieto sprostosti nemal.

Máte nejakú predstavu, akým smerom sa uberáte ako dramatik?

Kiež by som mal. Ale nemám. Rád by som si teraz vyskúšal úplne iný spôsob písania, veľmi vecný, nie taký kriklavý a plný mýtických postáv a tak, usiloval sa ísť až na koreň veci, nakoľko sa len dá.

Ale nie realizmus?

No, môžete to nazvať realizmom, ale nejde mi o realizmus, kde sa muži a ženy škriepia a podobne.

(...)

Na uskutečnění těchto myšlenek si Shepard počkal skoro třicet let. Na podzim roku 2006 se setkal s uměleckým šéfem irského Abbey Theatre Fiachem Mac Conghailem. Ten se již měsíce snažil přemluvit irského barda Stephena Reu, aby se vrátil na jeviště irského národního divadla. Rea ho odmítal, dokud Mac Conghail nevyslovil jméno Sama Sheparda. Stačilo tedy přesvědčit jeho. Dramatik byl z toho, kam se ubíralo americké divadlo, znechucen, stejně jako byl znechucen přísnou divadelní kritikou. Mac Conghailovu nabídku psát pro Abbey a Reu proto přijal. Nastala tím, slovy Irish Times, „Shepardova irská renesance“.

Psát pro Dubliňany vzal jako příležitost vrátit se jednak svému vzoru z mládí, který se v Dublinu narodil, Samuelu Beckettovi, a jednak k jednoaktovému formátu. V osmdesátiminutovém meditativním monodramu *Kicking a Dead*

Horse (2008) manhattanský obchodník s uměním při hloubení jámy pro mrtvého koně přemítá o životě: „Cítím, jak mi vržou kosti i zuby. Oči mám po ránu zamžené a prázdné. Jde si pro mě, opravdu. Zbývá mi tak deset let v dobré fyzické kondici a pak konec – s hlavou vztyčenou uvolním místo jiným... Ještě deset let se zvládnou vyhoupnout na koňský hřbet jako kdysi, brodit se po pás v řece někde na Západě, spát pod širákem kdesi na trávě... Tak jako kdysi. (Pauza.) Kdy to bylo? Tohle ‚kdysi‘. Kdy to bylo?“

Do Shepardovy irské renesance se nepromítla pouze vídina zubaté, ale také eskalující krize s Jessicou Lange, jejíž městský život nesouzněl se Shepardovou potřebou izolovat se (jistěže problém byl i Shepardův alkoholismus a promiskuita). Partnerská krize probleskuje už v *Kicking a Dead Horse*: „Ale co já – co bude se mnou? Vytáhnu paty sem

do týchle prdele světa, a jakože mi najednou bude zázračně fajn? Splynu s divočinou? Jen tak. Jen proto, že jsem tady splynu... v co? Jakože splynu v jeden celek? Celý život jsem byl roztržštěnej na padrť a teď a tady se jen tak zničehonic dám dohromady? Představitost je strašná věc. (Pauza.) No, ale teď už se asi vrátit nemůžeš, co? Připlazit se zpět se staženým ocasem. Ona by se ti vysmála, jen co bys otevřel dveře. Ona? Neříkej, že ti v tuto chvíli doopravdy někdo chybí? Manželka? Děti. Máma. Mrtví."

Recenze na *Kicking a Dead Horse* byly veskrze pozitivní. Občas ale zaznívaly výčitky, že „pokud se Shepard opravdu chtěl ‚definitivně rozejít‘ se svou otřepanou image kovbojského dramatika, proč napsal další kovbojskou hru?“ Novinář našel odvahu položit dramatikovi otázku do očí a Shepard odpověděl: „Naserte si. Jestli jste tuto hru nepochopili, napíšu další.“ A tak pro Abbey Theatre napsal *Jak starý je Měsíc*. Dokončil ho na počátku roku 2008, kdy partnerský vztah s Lange už šel ke konci. Hru poslal kamarádovi Johnny

Darkovi, o kterém už byla řeč, a ten se hned poznal v Byronovi (autor se vtělil do Amese). Dark konstatoval, že „Ames a Byron spolu mluví stejným způsobem, jakým jsme spolu mluvili my. Akorát to působí spíš jako rozhovor sama se sebou.“

Amese hrál Stephen Rea, Byrona Sean McGinley a režijní křeslo přenechal Shepard místnímu veteránovi Jimmymu Fayovi. Zkoušek se ale stejně účastnil. „Někde na severu Dublinu,“ psal Shepard Darkovi, „na protějším břehu řeky Liffey, kde se kdysi procházeli Joyce, Beckett a Yeats, je ve druhém patře protestantského kostela malá tmavá místnost. V ní sedí u stolu dva herci a čtou mou novou hru. Není to úžasné? Propojil jsem se s literární tradicí 21. století.“ *Jak starý je Měsíc* měl světovou premiéru 3. března 2009 v Peacock Theatre, malé scéně Abbey Theatre. Sešlo se na ní mnoho irských osobností, včetně herce Brendana Gleesona, filmaře Jima Sheridana a dublinského romanopisce Roddyho Doylea, který pak vyzdvihl Shepardovo nestrukturované vyprávění.

Irský tisk oslavoval hlavně beckettovskou inspiraci, což přiživil i Stephen Rea, když do novin napsal PR článek s titulkem: „Čekání na nového Becketta skončilo“. Se hrou byl navýsost spokojený i autor. Během newyorské premiéry, kdy se souběžně hrál revival *Mámení myslí*, napsal do New York Times: „Musím přiznat, že mi *Mámení myslí* přijde trochu těžkopádné, zvláště, když jsem viděl aktuální inscenaci. Je jako starý rozbitý Buick, který držíte pohromadě, jen abyste nesjeli ze silnice... Naopak moje nová hra – *Jak starý je Měsíc* – je Porsche. Je elegantní a dělá přesně to, co chcete. Umí zrychlit i přibrzdit.“ Shepard nebyl jediný, kdo tuto hru považoval za vybroušený briliant a nejlepší hru své pozdní fáze (ačkoli jeho předposlední hra, v níž se zaměřil na ženskou hrdinku *Heartless* z roku 2012 a poslední hra *A Particle of Dread: Oedipus Variations* z roku 2014, variace na téma rodinného prokletí, rozhodně stojí za pozornost).

Po premiéře se Shepard Darkovi svěruje, že nemá „žádnou reálnou představu“ o tom, kam v „otázce sebepoznání a pochopení sebe sama došel...“, a že mu už nezabírá harmonizační cvičení od Gurdžijeva. Propad do deprese vyústil v opileckou jízdu, medializované zatčení („Řídím ožralej už 50 let a teprve teď mě chytili.“) a uzavření před světem na farmě v Kentucky. V tom samém roce se navíc dokonala nevratná rozluka s Lange (rozchod tajili až do roku 2011), avšak jako blízcí přátelé se stýkali až do Shepardových posledních dnů.

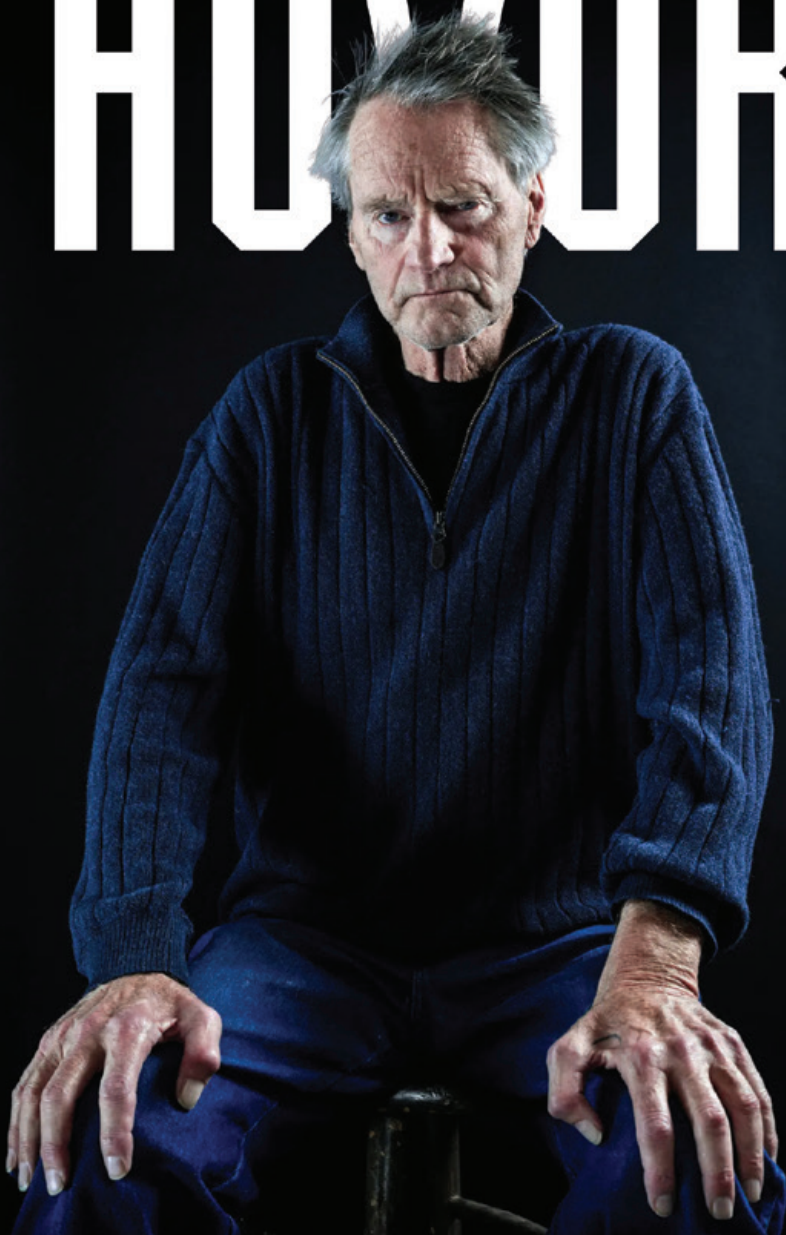
V roce 2014, ve svých sedmdesáti letech, skočil do bazénu a zjistil, že nemá sílu plavat. Jednalo se o první projev choroby, kterou po peripetiích diagnostikovali jako progresivní svalovou atrofii (PMA). Nemoc, při níž postupně odumírají neurony ovládající svalstvo, končí ztrátou schopnosti hýbat se, mluvit i dýchat... Svě poslední dílo, v němž se na své nefunkční tělo díval funkční myslí, *Spy of the First Person*, už kompletně nadiktoval. Když ho těsně před smrtí navštívila Patti Smith, řekl jí: „Každý umře. Nemám s tím problém. Svůj život jsem prožil tak, jak jsem chtěl.“ Nejslavnější americký kovboj zemřel 27. července 2017 obklopen svou rodinou a přáteli.

Napsal Pavel Ondruch

Režisér Michal Dočkal

ROZHOVOR

s dvaasedmdesátiletým

SAMEM SHEPARDEM

Jeden z posledních rozhovorů se Samem Shepardem vznikl při příležitosti premiéry *Pohřbeného dítěte* v lednu 2016, tj. 19 měsíců před autorovou smrtí. Přelomové drama z roku 1978 tehdy nastudovala newyorská divadelní společnost New Group. Rozhovor vedl Alexis Soloski a vyšel v The New York Times.

Vzpomenete si na vjem či impuls, který vás přivedl k myšlence napsat *Pohřbené dítě*?

Vlastně se to celé zrodilo z novinového článku. Psalo se v něm o zahradě za domem, kde kdosi nečekaně vykopal tělo dítěte.

Pokud se nemýlím, *Pohřbené dítě* byla první hra, kterou jste přepisoval během zkoušek v Magic Theatre v roce 1978? Proč?

Asi proto, že jsem ji slyšel. Když něčemu opravdu intenzivně nasloucháte, snadno vám docvakne, jak to vylepšit. Jde hlavně o rytmus. Jako v muzice. Cítíte, jak se slova vznášejí a prolétají. Nejvíc mi dal zabrat Vince. Do žádné jiné postavy v této hře jsem nevložit tolik autobiografických prvků jako do něj – u ostatních jsem ze svého života čerpal jen zlomky, útržky, fragmenty. Ale ten kluk jsem celý já.

Změnilo se *Pohřbené dítě* s přibývajícím věkem v jinou hru?

Ani ne. Pořád je stejně neohrabaná, jak byla.

V mládí na vás zásadně zapůsobila *Cesta dlouhým dnem do noci* od Eugena O'Neill.

Je to nejlepší hra, jaká kdy v Americe vznikla. Já ale chtěl koncept amerického rodinného dramatu zničit. Příliš se soustředilo na psychologii. V noci se počůráváš, protože se ti kdysi stalo to či ono...? No a co? Koho to zajímá, když máš vzadu na zahradě zakopanou mrtvolu dítěte?

Stále považujete rodinu za své ústřední téma? Vaše poslední spolupráce s dublinským Abbey Theatre působí jako krok stranou. Má na mysli hry *Kicking a Dead Horse* a *Jak starý je Měsíc*.

Má poslední hra je variací na mýtus krále Oidipa. Je něco víc o rodině než Oidipův příběh? Myslím, že ne.

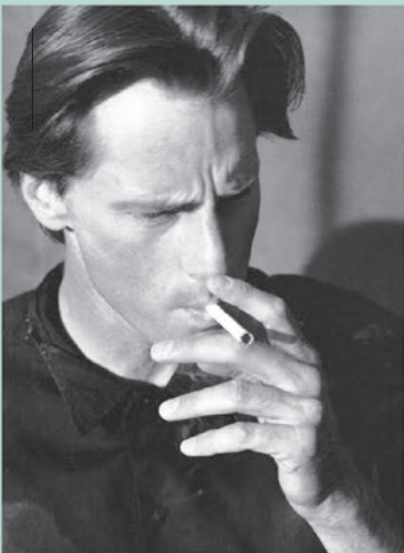
Domníváte se, že někdo, kdo stojí vně rodinné jednotky, dokáže plně porozumět její vnitřní dynamice?

Jako malý kluk jsem s chutí navštěvoval domy jiných lidí. Všechno v nich bylo odlišné. Jinak voněla kuchyně, jinak vonělo oblečení... Znervózňovalo mě to. Na cizích rodinách a na tom, jak fungují, je něco příšerně tajemného.

Uvědomoval jste si v dětství, že chování vaší rodiny není úplně standardní?

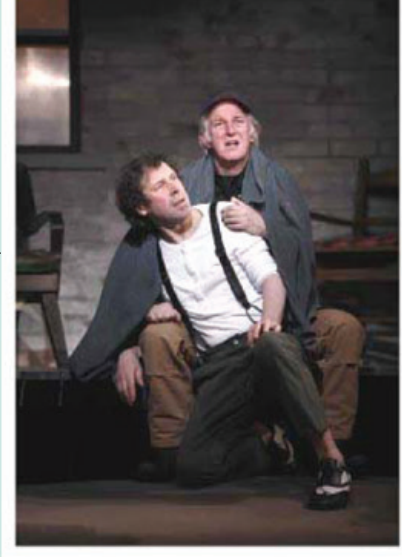
Žil jsem v přesvědčení, že je to tak, jak má. Vzpomínám si, jak mě můj nejlepší kamarád ze střední školy odvedl stranou a prohlásil: „Věděl jsem, že tvůj táta je trochu mimo, ale netušil jsem, že to je až takový magor.“ Musím říct, že mě to docela šokovalo.

S otcem jste měl rozporuplný vztah po celý život. Bojoval jste s hrozbou, že se budete s vlastními dětmi chovat stejně jako váš otec?

Sam Shepard
na přelomu
70. a 80. let.

Světová premiéra Shepardovy hry *Jak starý je Měsíc* byla v Abbey Theatre 3. března 2009. Stephena Reu (Ames) a Seana McGinleyho (Byron) režíroval Jimmy Fay.

Jistě. Ale marně. Člověk má v sobě něco, co přesahuje veškerou psychologii, něco, co vůbec nemůže ovlivnit. A pak se najednou přistihne, že se ve svého otce proměnil. Když se díváte na opravdu staré fotky, fotky vašich předků třeba až z 19. století, tak v rysech jejich obličejů jsou vepsané rysy vašeho obličje. Odkud se to vzalo?

Často jste pracoval s Edem Harrisem. Co z něj dělá ideálního herce pro vaše hry?

Je dobrý, to je všechno. Má skvělé řemeslo. A víc než to. Je obtížné najít herce, který je stejně dobrý na jevišti jako ve filmu.

Vy jste na jevišti dobrý?

Ne tak jako ve filmu. Při natáčení nemusíte nic dělat. Prostě tam jen jste. Vlastně ne, to není pravda: musíte dělat ještě míň než nic. Navíc mě přímá konfrontace s divákem děsí.

Co herec musí mít, aby byl ve vašich hrách dobrý?

Odvahu pustit se do dobrodružství. Nejdál dojde herec, který je ochoten skočit z útesu.

Co musí mít režisér, aby dobře zinscenoval vaše hry?

Odvahu nechat herce na pokoji, odvahu nezasahovat jim do práce a odvahu nechat je zkoušet tak dlouho, dokud nenarazí na zlatou žílu postavy, kterou hrají.

Jaký je váš názor na nedávný broadwayský revival vaší hry *Láskou posedlí*?

Inscenace byla výborná. Herci byli dobří. Sound design překrásný. Ohromilo mě to. Nečekal jsem, že to zrovna v tomhle divadle bude fungovat. Přišlo mi, že je na takovou hru moc velké. Nebylo.

Máte tuto hru pořád rád?

Jasně.

Máte rád všechny své hry?

Nemám. U některých si říkám, že jsem jim měl věnovat víc času. Zasloužilo by si to třeba *Prokletí hladovějící třídy*. Je to tak trochu ušmudlaná hra.

Chtěl byste to napravit?

Jen v případě, že by se ji někdo chystal nastudovat. Nemám potřebu přepisovat něco jen proto, aby se to přepsalo.

Stephen Rea a Sam Shepard během zkoušek monodramatu *Kicking a Dead Horse* v Abbey Theatre, 2007.

Kde musíte být – mentálně i fyzicky – abyste mohl psát?

Přímo v jádru tématu. Musíte si na něj počkat, ale ne zas moc dlouho – a pak po něm najednou skočit a vniknout do jeho středu. Momentálně pracuji na jednom monologu. Nejdřív jsem si myslel, že když pár dnů počkám, víc mě toho napadne. Naštěstí jsem nepočkal. Kdybych počkal, měl bych možná víc nápadů, ale už bych je nebyl schopen zapsat.

Dokážete psát kdekoli?

Dřív ano. Nejčastěji v kuchyni. *Pohřbené dítě* se zrodilo v karavanu, který stál na našem starém ranči v Kalifornii.

Kde píšete teď?

Čím dál tím víc v osamění. Potřebuji absolutní samotu. Znerózňuje mě, i když je v místnosti jen pes.

A co psaní přímo na place během natáčení nějakého filmu?

V omezené míře. Záleží na velikosti role a rozruchu, který kolem panuje. Nedokážu se uprostřed psaní převléct do jiného kostýmu. Místo toho hodně čtu – Césara Airu nebo Roberta Bolaña. V próze Jihoameričané jednoznačně Seve-roameričany převyšují.

Jste velmi plodný tvůrce – píšete hry, prózu, věnujete se filmovému herectví... Umíte někdy i nepracovat?

Umění nicnedělání, pokud si ho můžete dovolit, je stejně těžké jako důležité. Člověk ho musí vyloženě trénovat.

Jak vaše nicnedělání vypadá?

Sedím a čučím do zdi. Naslouchám okolí. Sleduju, jak se proměňuje světlo.

Jezdíte na dovolenou?

Dovolenou mám v jednom kuse. Samozřejmě, že nezapomínám na své pracovní záležitosti – jsem si vědom svých závazků. Ale nikomu se nezodpovídám, nemám žádného šéfa.

Jste jako svůj vlastní šéf na sebe přísný?

Mám na sebe mimořádně vysoké nároky.

Často se o vás mluví jako o největším žijícím americkém dramatikovi. Máte i vy pocit, že jste dosáhl něčeho opravdu podstatného?

Ano i ne. Pokud vezmete v potaz nejen má dramata a jiné texty pro divadlo, ale také mé povídky a další knihy, pak ano, přinejmenším jsem se k něčemu podstatnému přiblížil. Ale pokud bych měl vyzdvihnout nějaký konkrétní kus, pak musím říct ne. Jistěže mám některé své hry raději než jiné, ale žádná z nich nejvyšší latku nepřeskočila.

Rozhovor přeložil Pavel Ondruch

Ukážka z eseje Sama Sheparda

Jazyk, vizualizácia a vnútorná knižnica

Sam Shepard

(...)

Slová ako živé zaklínadlá, nie ako symboly. V takomto poňatí usporiadanie živých, pulzujúcich slov svištiacich vzduchom medzi hercom a obecnstvom má skutočne moc zmeniť naše chemické reakcie. Žiaľ, hodnotenie tohto druhu divadla zo strany kritiky je takmer vždy vykázané do kategórie symbolizmu alebo „surrealizmu“ alebo iného už prijatého úzu. Inými slovami, také divadlo spájajú nie s niečím živým, ale mŕtvym.

Mohlo by sa zdať, že staviam do protikladu sluch a zrak, ale v skutočnosti pracujú spoločne. Vo chvíľach intenzívneho vnímania sú zrejme prepojené. Často počúvam frázu, že ten alebo onen autor má „vynikajúce ucho pre jazyk“. Zvyčajne to znamená, že autor má schopnosť vnímať, ako ľudia okolo neho používajú jazyk a dokáže to zaznamenať a reprodukovать presne tak, ako to počul. Je to nepochybne veľký dar, ale zrejme to nedokáže celkom uspokojiť našu všeobecnú schopnosť počúvať. Keď počúvam len zvuky, ktoré ľudia vydávajú, koľko zo zvukov mi uniká? Slová nám prinajlepšom umožňujú len čiastočný prienik do absolútneho sveta zmy-

slovej skúsenosti, ale koľko toho absolútneho sveta som schopný vnímať a sprostredkovať, keď začínam písať?

Štruktúra akejkoľvek umeleckej formy okamžite navodzuje obmedzenia. Zužujem záber svojej predstavy. Súhlasím, že budem pracovať v určitých hraniciach. Preto si ich musím veľmi opatrne na začiatku stanoviť. A zdá sa, že práve jazyk je jedinou zložkou v tomto pláne, ktorá má schopnosť prienikov do neznáma. Viditeľná stránka inscenácie má svoje obmedzenia. Môžem zmeniť kostým, pridať novú postavu, zmeniť svetlo, pridať nejaké rekvizity, posunúť scénu, ale jazyk sa nad tým všetkým neustále vznáša, pripravený pohybovať rýchlejšie a účinnejšie než všetko ostatné dokopy. Ako keby ste vytiahli tridsaťosmičku na niekoho, kto vás ohrozuje nožom.

Jazyk môže explodovať aj na ten najmenší podnet. Ak som naozaj ponorený do postavy, dokážem vystihnúť, čo práve vníma, vidí, cíti a čoho sa dotýka. V náhlom záblesku otvorí oči a nasledujú slová. V týchto akoby svetelných výbuchoch slová nevnímame rozumom, cítime ich. Svištia priestorom a majú dokonalý zmysel, ani nezaváhame nad ich významom.

Z času na čas precvičujem objav Jacka Kerouaca – džezovú improvizáciu so slovami. Presne na tom istom princípe ako jamujúci hudobník. Po obdobiach takýchto cvičení mávam neodbytný pocit, že čosi vo mne píše, ale nie som to nevyhnutne ja. Prinajmenšom to nie je moje „ja“, čo si na tom robí zásluhy. Rovnakú skúsenosť som zažil, keď som raz s Holy Modal Rounders hral na bicích, a dost ma to vydesilo. Peter Stampfel, huslista, to vysvetlil tak, že ma osvietil Duch svätý, čo znelo v tom čase celkom rozumne.

Tým všetkým chcem povedať, že skutočnou výzvou pre spisovateľa je prienik do iného sveta.

Do sveta za formu. Protirečenie je v tom, že len čo sa mi tento svet otvorí, mám sklón utiecť opačným smerom. Naháňa mi strach, lebo neviem naň reagovať na základe toho, čo poznám.

(...)

Shepardovu eseje *Language, Visualization and the Inner Library* otiskl časopis *The Drama Review* v roce 1977. Do slovenštiny ji přeložil Juraj Šebesta a vyšla v úctyhodném výboru Shepardova dramatického díla s názvem *Sam Shepard: Hry* (Divadelný ústav, Bratislava 2000).

V Divadle Ungelt můžete v sezóně 2025/2026 dále vidět

BRÁCHA

SIMON GRAY, dva muži a jedna žena. Osudový milostný trojúhelník v průběhu dvaceti čtyř let. Komorní rodinná sága slavného britského dramatika. Hrají Marek Němec, Igor Orozovič a Klára Suchá. Režie Pavel Ondruch.

CESTA K VODOPÁDŮM

LEE BLESSING, po bolestném rozvodu přišel i o milovanou nevlastní dceru. Dokáže to napravit? Fascinující jevištní road-movie o hledání cesty k sobě i tomu druhému. Hrají Jiří Langmajer (za roli Opičáka se umístil v širší nominaci na Cenu Thálie 2022) a Anežka Šťastná. Režie Michal Dočekal. Inscenace není vhodná pro děti do 16 let.

CIZÍ PŘÍBĚHY

DONALD MARGULIES, nejdřív ji obdivovala. Pak byla její studentkou, asistentkou, kolegyní, přítelkyní, a nakonec soupeřkou. Nebo snad zrádkyní? Hrají Milena Steinmasslová a Štěpánka Ligas. Režie Šimon Dominik.

DEŠTIVÉ DNY

KEITH HUFF, drsní chlápici Denny a Joey jsou partáky u chicagské policie. A velcí přátelé – každý problém dokáží vyřešit. Až do teď... Strhující kriminální drama ve světové premiéře hrály filmové hvězdy Daniel Craig a Hugh Jackman. Hrají Richard Krajčo (za roli Dennyho získal Cenu Thálie 2012) a David Švehlík (za roli Joeyho se umístil v širší nominaci na Cenu Thálie 2012). Režie Janusz Klimsza. Inscenace není vhodná pro děti do 16 let.

DVOJKA

JIM CARTWRIGHT, hospoda, kde je ten správný cvrkot. Čtrnáct postav a jen dva herci v klasice světového komediálního žánru. Drink, který vypijete až do dna. Hrají Barbora Hrzánová a Jaromír Dulava. Režie Janusz Klimsza.

HOUSLE

DAN MCCORMICK, doposud se oba bratři protloukali newyorskými ulicemi jen těžko. Všechno se ale může změnit. Zlodějčkovské komediální drama o dvou bratřích a jejich rodinném příteli, kde naděje na lepší život odhalí pohnutou rodinnou minulost i sílu charakterů. Hrají Milan Hein, Jiří Langmajer a Pavel Liška. Režie Ladislav Smoček.

KRÁSNÁ VZPOMÍNKA

STEPHEN TEMPERLEY, jaké to je být pianistou nejhorší zpěvačky všech dob? Bizarní příběh Florence Foster Jenkinsové plný živě hrané jazzové i operní hudby. Hrají Bára Štěpánová (za roli madam Jenkinsové se umístila v širší nominaci na Cenu Thálie 2022) a Ondřej Brousek. Režie Martin Čičvák.

LAVIČKA

KEIR MCALLISTER, chcete mít chvilku pro sebe a někdo vás vyruší. Začíná konflikt epických rozměrů! Komédie plná nečekaných zvratů, intrik a britského humoru. Hrají Miroslav Hanuš a Petr Stach. Režie Vít Vencl.

PAN HALPERN A PAN JOHNSON

LIONEL GOLDSTEIN, u hrobu paní Florence se setkají dva staří muži, pan Halpern a pan Johnson. Jednoho z nich čeká velké překvapení... Hra měla

světovou premiéru v Londýně a svou poslední roli v životě si v ní zahrál Sir Laurence Olivier. Divadlo Ungelt ji uvádí s Petrem Kostkou a Františkem Němcem. Režie Ladislav Smoček.

PŘÍBĚH ZE ZOO

EDWARD ALBEE, když nemáte vztah k lidem, měli byste někde začít. Třeba na lavičce v Central Parku po cestě ze zoo... Sugestivní dílo génia amerického dramatu. Hrají David Švehlík a Ondřej Brousek. Režie Jiří Pokorný.

PSTRUZI

EDOARDO ERBA, dopis konečně našel svého adresáta. Změnil život automechanikovi, jeho ženě i dělníkovi z místní továrny. Italská komedie o obavách, kterým lze čelit jen s humorem. Hrají Pavel Liška, Jaromír Dulava a Alena Mihulová. Režie Jakub Šmíd.

RANDE S FEMINISTOU

SAMANTHA ELLIS, Kate je pořád single. Přitahují ji totiž jen problematictí chlapi. Tak co to zkusit s citlivým feministou? Romantická komedie o lásce, na které stojí za to pracovat. Hrají Barbora Poláková a Marek Adamczyk. Režie Pavel Ondruch.

SKOŘÁPKA

MARCIN SZCZYGIELSKI, v zapadlé knihovně se schází nesourodá dvojice. Zakřiknutá knihovnice a suverénní zlatokopka. Co přinese toto setkání? Komedie o nečekaném přátelství a cestě ke svobodě. Hrají Alena Mihulová a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

SLEPICE NA ZÁDECH

FRED APKE, muž zapomněl na její narozeniny. Je to dostatečný důvod k vraždě? Bláznivá groteska o šílenství, k němuž vás dožene manželství. Hrají Tatiana Dyková, Vojtěch Dyk a Radovan Klučka. Režie Jaromír Dulava.

STAŘÍ MISTŘI

GER THIJIS, dva bratři. Oba herci. Jeden slavný a úspěšný – František Němec, druhý celý život v jeho stínu – Milan Hein. Nizozemská tragikomédie z divadelního zákulisí. Režie Milan Schejbal.

ŠVÝCARSKO

JOANNA MURRAY-SMITH, stvořila pana Ripleyho. A na konci života ji navštíví talentovaný mladík... Psychologický thriller o ženě, pro niž je zabíjení nejzábavnějším projevem života. Hrají Ivana Chýlková a Petr Uhlík. Režie Milan Schejbal.

TANEČNÍ HODINY

MARK ST. GERMAIN, jak naučit tančit autistického profesora, který nemá rád doteky? Stačí ho poslat k tanečnici s nohou v ortéze... Romantická komedie o sblížení dvou samotářů, jejichž silná vůle možná překoná i nepřekonatelné. Hrají Miroslav Táborský a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

VEJŠLAP

PETER QUILTER, tři stárnoucí kamarádi na úpatí hory a dvoudenní túra před nimi. Cíl je jasný: překonat krizi středního věku. Komediální oslava přátelství, přírody a života. Hrají Martin Písařík, Petr Stach a Jan Holík. Režie Pavel Ondruch.

VŠECHNY BÁJEČNÝ VĚCI

DUNCAN MACMILLAN, JONNY DONAHOE, seznam všeho, pro co stojí za to žít. Napišete ho s námi? Monodrama, které věří v lepší svět. Hraje Richard Krajčo. Režie Karin Krajčo Babinská.

VZHŮRU KE HVĚZDÁM

MARIE JONES, měl to být obyčejný den v životě obyčejných pečovatele. Všechno se ale zvrtilo. Bláznivá komedie o touze po lepších časech. Hrají Iva Pazderková a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

Dárci židli

Eva a Marek ADAMCZYKOVI | Zlata ADAMOVSÁ | Prof. Dadja ALTENBURG-KOHL & Daniel PEŠTA | Jitka ASTEROVÁ | Norbert AUERBACH | Jiří BARTOŠKA | Prof. MUDr. Vladimír BENEŠ, DrSc. | Martin BEZOUŠKA | Lucie BÍLÁ | Ing. Michal BORGES | Jana BREJCHOVÁ | Tereza BRODSKÁ | Ondřej BROUSEK & Martin ČIČVÁK | Hana BUREŠOVÁ | Zuzana BYDŽOVSKÁ & Miroslav ETZLER | CENTRUM PARAPLE | Aleš CIBULKA | Vilma CIBULKOVÁ | Věra ČÁSLAVSKÁ | Soňa ČERVENÁ | Jitka ČVANČAROVÁ | Martina DELIŠOVÁ | Magdalena DIETLOVÁ a Dr. Milan SLÁDEK | Divadlo HOGO FOGO | Michal DOČEKAL | Pavel DOMINIK | Zeno DOSTÁL | Jaromír DULAVA | Josef DVOŘÁK | Helena DVOŘÁKOVÁ | Vojtěch DYK | Tatiana DYKOVÁ | Monika ELŠÍKOVÁ | Fero FENIČ | Ladislav FIALKA | Květa FIALOVÁ | pes FILIP | Ing. Jan FISCHER CSc. | Jefim FIŠTEJN | MUDr. Alfred GEBHARD | Dalibor GONDÍK | Václav HAUPT | Dagmar a Václav HAVLOVI | Bohumila a Walter HEINOVI | Šárka HEJNOVÁ | Ljuba HERMANOVÁ | Hana a Karel HEŘMÁNKOVI | Jan HOLÍK | Radek HOLUB | MUDr. Radkin HONZÁK | Prof. MUDr. Cyril HÖSCHL, DrSc., FRCPsych. | PhDr. Slavomil HUBÁLEK | Eva a Václav HUDEČKOVI | František HUSÁK | Ivana CHÝLKOVÁ & Jan KRAUS | Vítězslav JANDÁK | Nina JIRÁNKOVÁ | MUDr. Milan JIRÁSEK | Adam JUNEK | PhDr. Vladimír JURAČKA | Jiří JUST | KAESER KOMPRESSOREN s.r.o. | Kateřina DVOŘÁKOVÁ KALOČOVÁ & Zdeněk KALOČ | Jan KANZELSBERGER | Ondřej KEPKA | Veronika KHEK KUBAŘOVÁ | Ivan KLÁNSKÝ | Dušan KLEIN | Radovan KLUČKA | Milan KŇAŽKO | PhDr. Petr KOLÁŘ | KOOPERATIVA POJIŠTOVNA, a.s., | Vienna Insurance Group | Miloš KOPECKÝ | Petr KOSTKA | JUDr. Dominika KOLOWRAT-KRAKOWSKÁ | Ing. Martin KRAFL | Richard KRAJČO | JUDr. Tomáš KRAUS | Pavel KŘÍŽ | Vendula KŘÍŽOVÁ | Marta KUBIŠOVÁ | Blanka a Jiří KUBÍKOVI | MUDr. Roman KUFA | Irena KUNEŠOVÁ | Mgr. Dalibor LACINA | Jiří LANGMAJER | Jiří LÁBUS | Pavel LIŠKA | Radovan LUKAVSKÝ | Hana MACIUCHOVÁ | Jana MALÁ | Dana a Petr MALÁSKOVI | Jan MALÍŘ | JUDr. Hana MARVANOVÁ | Carmen MAYEROVÁ | Tatjana MEDVEČKÁ | Alena MIHULOVÁ | Zuzana a Matěj MINÁČOVI | Jitka MOLAVCOVÁ | Zuzana a Martin MOLNÁROVI | Otakar MOTEJL | Petr MOTLOCH | Kamila MOUČKOVÁ | Ladislav MRKVIČKA | Jiří MUCHA | Vincent NAVRÁTIL | Světlana NÁLEPKOVÁ | Václav NECKÁŘ | Luděk NEKUDA | Petra NESVAČILOVÁ | Prof. MUDr. Petr NEUŽIL, CSc., FESC | Jitka NĚMCOVÁ | František NĚMEC | Mathilde NOSTITZ | Ondřej NOVÁK | MUDr. Martin NOVOTNÝ | Pavel ONDRUCH | Gustav OPLUSTIL | Ota ORNEST | Igor OROZOVÍČ | Jeňýk PACÁK | Prof. MUDr. Pavel PAFKO, DrSc. | Irena PAVLÁSKOVÁ | Halina PAWLOWSKÁ | Iva PAZDERKOVÁ | Mgr. Robert PERGL | Libor PEŠEK | Prof. MUDr. Jan PIRK, Dr.Sc. | Martin PÍSAŘÍK | Jindřich POLÁK | Barbora POLÁKOVÁ & Štěpán URBAN | Viktor POLESNÝ | Simona POSTLEROVÁ | Václav POSTRÁNECKÝ | Chantal POUILLAIN | Michal PROKOP | Vlasta PRŮCHOVÁ-HAMMEROVÁ | Regina RÁZLOVÁ | Vlastimil RIEDL | Pražská realitní kancelář ROYAL – Ing. Jaroslav KOŠTÁL | Linda RYBOVÁ | RYOR, a.s. | Alena SCHÄFFEROVÁ | Milan SCHEJBAL | Jiří SCHMITZER | Jan a Líbuše SCHNEIDEROVI | Vladimír a Petr SÍSOVI | Jan SKALICKÝ | Marta SKARLANDTOVÁ | Herbert SLAVÍK | Petr SLAVÍK | Tomáš SLÁMA | Alena SLEZÁKOVÁ | Ladislav SMOČEK | Jitka SMUTNÁ & Tereza NEKUDOVÁ | Olga SOMMEROVÁ & Olga ŠPÁTOVÁ | Jiří STACH | Petr STACH | Simona STAŠOVÁ | Jiří SUCHÝ | Jiří SVOBODA | Dana SYŠLOVÁ | Petr ŠTĚPÁNEK | Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ | Jana ŠTĚPÁNKOVÁ | Bára ŠTĚPÁNOVÁ | Karel ŠTOLBA | David ŠVEHLÍK | Líbuše ŠVORMOVÁ | Jan TEPLÝ | Pavel TIGRID | TON a.s. | TRICO | Vilém UDATNÝ | Milan UHDE | Eva URBANOVÁ | Marta VANCUROVÁ | Petra a Josef VAVROUŠKOVI | Vít VENCL | Ondřej VETCHÝ | Pavel VĚTROVEC | Oldřich VÍZNER | Alena VRÁNOVÁ | Pavel VRBA | Petr WEIGL | prof. PhDr. Petr WEISS | Anna WETLINSKÁ | Jan a Zuzana WIENEROVI | Valérie ZAWADSKÁ | Zdeněk ZDENĚK | Stanislav ZINDULKA

Ungelt

Ungelt, zvaný také jako Týnský dvůr, je jedna z historicky nejvýznamnějších pražských lokalit. Blok zástavby byl původně opevněným kupeckým dvorcem. Obchodníci si mohli v areálu odpočinout, pokud zaplatili poplatek. Tomuto clu se říkalo staroněmeckým slovem ungelt. Odtud také dnešní název areálu. Kromě celnice tady kupci měli dvůr, špitál a kostel. Po obvodu dvora, který sloužil jako tržiště, vyrůstaly nejstarší románské domy. Základy domu, v němž sídlí Divadlo Ungelt, pocházejí z 11. století a jsou k vidění v klubu divadla. Celý dům tu stojí od 14. století.

Divadlo Ungelt založil Milan Hein a 2. října 1995 ho po boku Miloše Kopeckého slavnostně otevřel. Miloš Kopecký tehdy divadlu věnoval – jako symbol přízně – své oblíbené otáčivé křeslo. Tím započal tradici, v níž každý rok darují herci, umělci a osobnosti veřejného života divadlu svou „židli s příběhem“. Na těchto unikátních darech můžete posedět ve foyeru divadla a také v Café Hein - Kavárně Divadla Ungelt, kterou naleznete přímo nad divadelním sálem v uliční úrovni.

CAFÉ HEIN

KAVÁRNA
DIVADLA UNGELT

Uběhlo 30 let od doby, kdy Miloš Kopecký s Milanem Heinem vyslovili přání o ungeltí divadelní kavárně. Na přelomu roku 2025 a 2026 se sen stal skutečností.

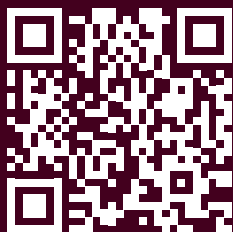
Během celého dne v ní nabízíme sendviče, polévky, vídeňské párky, chlebíčky, domácí buchtíčky s vanilkovým krémem, lívance s ovocem a šlehačkou nebo nebeské zákusky našeho mistra cukráře Josefa. Na mlýnku máme výběrovou kávu Jiřího Langmajera. Diváky, kteří míří na večerní představení, určitě potěší i výběr vynikajícího vína z Velkých Bílovic.

Těšíme se na vaši návštěvu!

Celé menu na cafehein.cz

Každý den 9.00 - 21.00

Štupartská 7, Praha 1 - Staré Město

Google Maps

LETNÍ SCÉNA

Zastřešená Letní scéna Divadla Ungelt se nachází ve starobylé malebné části Hradčan pod Loretou na Novém Světě. V roce 2021 prošel prostor rozsáhlou rekonstrukcí. Divácké zázemí nadále vylepšujeme. Od roku 2024, kdy Letní scéna oslavila 20. výročí, je hlediště před nepřízní počasí chráněno zbrusu novou odvětrávací střešou. Horké dny navíc zpříjemňuje systém vodní mlhy a nové posezení u baru.

Pod širým nebem hrajeme každý rok od poloviny května do poloviny září.

